

Germann berar (carciumar)
sec. XVII

**Piața Mică nr. 16,
lângă Podul Minciunilor**

© Fundația Culturală Inforom

Piața Mică s-a constituit ca element deschis urbanistic între incinta inițială definită azi prin Piața Huet (a bisericii Sf. Maria) și a doua centură de fortificații a Orașului de Sus, ridicată în primul sfert al sec. XIII și definitivată spre sfârșitul secolului, cu sincopa produsă de invazia tătară din 1241-1242. Fronturile actuale ale pieței sunt o rezultată a sec. XV-XVI, inițial legătura între Orașul de Jos și piață realizându-se pe sub un tunel surmontat de un turn de apărare și construcții adiacente. Linia virtuală ce unește traseul acestui tunel și Turnul Sfatului, de pe latura sudică, separă piața în două alveole cu traseu curbiliniu, neregulat. Imobilele sunt dezvoltate pe parter și etaj, cu cornișa paralelă cu aliniamentul, conferind o unitate arhitecturală remarcabilă. După demolarea acestui corp de clădiri pe latura nord-vestică, în 1859 se construiește Podul Minciunilor, realizat din fontă, unul din elementele de mare particularitate și pitoresc ale pieței. Funcțiunea preponderentă a pieței a fost și se menține cea comercială, pe laturile nord și est existând case ridicate încă din sec. XV-XVI cu portice delimitate de arcade către piață. Azi parterele pieței îmbină comerțul alimentar – berării, cafenele, restaurante – cu spațiile culturale (Muzeul „Franz Binder”, Casa Artelor, Muzeul Farmaciei).

În spațiul pieței, de-o parte și de alta a Podului Minciunilor, s-au amplasat două statui ale personajului Hermann ce intră în dialog prin relația spațială, atitudine și semnificația reprezentării:

Hermann berar – sec. XVII și Hermann staroste măcelar – sec. XVII. Aceste personaje reprezintă clasa de mijloc a târgoveților, negustori și meseriași.

Hermann berar, marcând capătul podului spre Casa Luxembourg (Piața Mică nr. 16, corp C), reprezintă cu o atitudine jovială, colocvială, una din ocupațiile care au înflorit în Sibiu în epoca medievală și modernă: hanurile, hotelurile și mai cu seamă, cârciumile și tavernele. Hermann-ul propus aparține sec. XVII, secol frământat și pentru Hermannstadt-ul traversat de cutremur, incendii, trăsnete, epidemii, asedii, refaceri și construcții de turnuri și bastioane, jafuri și cuceriri vremelnice ale cetății, schimbări politice, viață tumultuoasă și moarte, un timp care probabil îi făcea pe locuitori să guste mai cu poftă petrecerile din taverne și hanuri, compania cheflie și glumele groase, poveștile călătorilor poposiți în hanuri...

Șanuri, cârciumi și hoteluri sibiene

Șanurile au o vechime considerabilă, fiind necesare călătorilor din orice timp. Cârciumile din târguri și orașe au de asemenea o istorie foarte veche. Prima mențiune privind

existența unei cârciumi în Sibiu datează din 1555 când orașul a cumpărat în strada Heltauer, actuala Nicolae Bălcescu, o casă pentru a amenaja acolo o cârciumă. Desigur, locuitorii Sibiului nu petreceau doar în cârciumi, ceea ce face ca în 1700 să se interzică „întâlnirile și bețiile excesive” în sânul breslelor Băutura, „tradițională” era probabil

vinul, Transilvania fiind renumită pentru viile sale, dar se consuma și bere sau vinars. În 1712 împăratul Carol al IV-lea acordă orașului un privilegiu pentru construirea unei fabrici de bere orașenești, însă abia un document din 1717 ne specifică faptul că fabrica de bere orașenească este pusă în funcțiune.

Odată cu înmulțirea cârciumilor a apărut și legislația privitoare la producerea și desfacerea băuturilor alcoolice. Astfel, în 1722, servirea băuturilor alcoolice și muzica în cârciumi după stingere sunt interzise. Pe de altă parte, într-un document din 1722 se specifică faptul că numai cetățenii din oraș au voie să vândă vin, iar un an mai târziu, în 1723, este interzisă producerea de vinars. Se pare că petrecăreții sibieni se lungeau la “un pahar de vorbă”

mult după ora stingerii, ceea ce l-a determinat în 1724 pe Magistratul orașului să instituie un nou regulament conform căruia cei care tulbură noaptea liniștea publică vor fi “expuși” în timpul zilelor în “cușca nebunilor” (Narrenhausel) din Piața Mare.

În oraș și curățenia lăsa mult de dorit, tăind cheful petrecăreților amețiți de aburul alcoolului, care însă nu era suficient de puternic pentru a acoperi mirosurile de la

resturile menajere. Un document din 1727 ne relatează faptul că un căpitan pe nume Zobel a organizat noaptea în mijlocul străzii Fleischer (actual Mitropoliei) o petrecere zgomotoasă, care însă s-a sfârșit repede datorită mirosurilor pestilențiale care ieșeau din canalele de scurgere. O altă informație se referă la faptul că, în 1735, orașul ridică o cârciumă în “marele Tranchement” din fața Porții Ocnei.

Se acorda o mare atenție comportamentului și moralității cetățenilor, cei care încălcau regulile de bună conduită fiind aspru pedepsiți. Un exemplu este cel al unui bucătar care în 1751 a fost acuzat de sodomie și decapitat în piața orașului.

Odată cu dezvoltarea orașului era nevoie de localuri selecte, care să facă față primirii diferitelor personalități care treceau prin vechiul burg. Desigur, investiția era substanțială de vreme ce - după ce în 1772 Philipp Collignon închiriaza hanul orășenesc "La steaua albastră" din strada Heltauer (actual N. Bălcescu) și îi dă numele de "Împăratul romanilor"- trei ani mai târziu, în 1775, în hanul "Împăratul romanilor" se construiește o sală pentru baluri pentru suma de 6200 de guldeni.

Existența hanului din Dumbrava Sibiului este confirmată de menționarea, într-un document, a uciderii în 1791 a hangiului, hangitei, a unui cetățean și a unui servitor.

Chefliilor li se va mai da o lovitură în 1793, când magistratul orașului ordonă ca toate hanurile, cârciumile și cafenelele să fie închise la miezul nopții.

Desigur, nu toți locuitorii orașului își permiteau să petreacă prin cârciumi, mulți dintre ei fiind în imposibilitatea de a-și asigura hrana zilnică. De aceea, în 1817, pentru nevoiași se

deschide o cantină întreținută cu bani și alimente de către cetățeni, în care zilnic erau hrănite 100 de persoane.

Hotelul „Împăratul romanilor” va suferi o serie de transformări de-a lungul timpului. În 1857 orașul cumpăra cu 25000 de guldeni casa Wayda din strada Heltauer pentru extinderea hotelului, însă abia în 1873

Sala de dans de la „Împăratul romanilor” va fi parchetată, semn că standardele crescuseră și în această privință.

Odată cu schimbările social-politice au loc și schimbări în rândul proprietarilor de localuri. În 1879, vechea berărie orașenească din piața cazărmii este vândută Oficiului de stat pentru finanțe al regatului ungar pentru 105.000 de guldeni. Desigur, privilegiile sașilor s-au menținut în multe privințe, dar au apărut schimbări și aici. Astfel, suntem informați că în 1888 Comunitatea orașului ia poziție într-o intervenție pe lângă Camera de-putaților din Ungaria împotriva legii de desființare a privilegiilor privind crâșmăritul, semn al schimbărilor survenite. Alte schimbări intervin în anii următori. În 1891 vechiul han „Împăratul Romanilor” va fi demolat pentru a se renova și abia în 7 septembrie 1895 se va deschide noul hotel „Împăratul Romanilor”.

Demnă de remarcat este și deschiderea unei bucătării publice în 4 ianuarie 1892, ca și inaugurarea doi ani mai târziu a noii săli de dans a cazinoului militar civil. Apar și alte hoteluri, iar unele vechi își schimbă proprietarul. În iunie 1899 Biserica evanghelică achiziționează hotelul Neurher din strada Nicolae Bălcescu pentru 69.000 de guldeni.

Apropierea războiului a adus schimbări și în viața cetățenilor orașului Sibiu. În 1914 este finalizată construcția Hotelului Bulevard de către Mitropolia Sibiu, însă tensiunea se simte și în programul localurilor. Din 2 ianuarie 1917 Magistratul orașului hotărăște ca toate localurile de noapte să fie închise la

ora 23. Un an mai târziu se ia decizia ca restaurantele și cafenelele să fie închise la ora nouă seara, iar porțile caselor la ora șapte seara. Va fi totuși inaugurată în 1915 linia de tramvai până la noul han din Dumbrava Sibiului, semn că preocupările de a oferi cetățenilor variate modalități de destindere nu au încetat.

După război, viața revine la normal și în Sibiu, localurile de toate categoriile deschizându-și porțile celor dornici de petrecere. Bătrâna cetate își „lustruiește” zidurile pentru a arăta cât mai atrăgător în fața vizitatorilor, așa cum va fi arătat și în octombrie 1929, când Zeppelin a zburat cu dirijabilul pe deasupra orașului.

